

The Role of Public Culture in Preventing the Occurrence of Union Discontent: A Case Study of Hamedan Province

Mehdi Varmazyar

* MA in Security and Law
Enforcement Information
Management, Amin
University, Tehran, Iran.
nasimsahar1360@gmail.com

Abolfazl Pourmanafi

Associate Professor of
Security and Law
Enforcement Information
Management, Amin
University, Tehran, Iran.
a.pourmanafi@gmail.com

Received: 2024/11/15

Accepted: 2025/02/16

DOI:

10.22034/JPCS.2025.1281240.1371

ABSTRACT

In any society, issues such as union discontent, strikes, market closures, gatherings in front of government offices, and etc. can disrupt the psychological security of the community and lead to the intensification of other social discontents. Understanding the importance of this issue, the present study examines the role of public culture in preventing the occurrence of union discontent in Hamedan Province. This study is applied in terms of its purpose, qualitative in terms of its method, and in terms of data collection, it is fieldwork through in-depth interviews. The research participants included 14 experts in the field of public culture. After conducting 14 interviews, the main and secondary factors in the previous interviews were repeated and the researchers reached theoretical saturation. The content analysis method was used in the Maxqda software platform to analyze the data. The results of these studies show that if the organizations and bodies involved in promoting the level of public culture fulfill their duties properly, individuals in society at different levels will achieve intellectual, moral, religious, and social growth and development, and with a correct understanding of the conditions of society, they will face social and economic issues with a realistic perspective and they will analyze them. Therefore, guild dissatisfaction will either not arise or they will follow their correct, logical, and legal path.

Keywords: Public Culture, Dissatisfaction, Guilds, Hamedan.

► **Citation (Vancouver):** Varmazyar M. The Role of Public Culture in Preventing the Occurrence of Union Discontent: A Case Study of Hamedan Province. *Police Cultural Studies*, 2025; 11(4): 71-83.

► **Citation (APA):** Varmazyar, M, (2025) The Role of Public Culture in Preventing the Occurrence of Union Discontent: A Case Study of Hamedan Province. *Police Cultural Studies*, 11(4), 71-83.

نقش فرهنگ عمومی در پیشگیری از بروز نارضایتی‌های صنفی:

مطالعه موردی استان همدان

چکیده

در هر جامعه‌ای مواردی مانند نارضایتی‌های صنفی، اعتصاب، تعطیلی بازار، تجمع مقابل اداره‌های دولتی و ... می‌تواند امنیت روانی جامعه را برهم زده و زمینه‌ساز تشدید سایر نارضایتی‌های اجتماعی گردد. با درک اهمیت این موضوع، در پژوهش حاضر به بررسی نقش فرهنگ عمومی در پیشگیری از بروز نارضایتی‌های صنفی استان همدان پرداخته شده است. این مطالعه از نظر هدف کاربردی، از لحاظ روش، کیفی و از لحاظ گردآوری داده‌ها، میدانی از طریق مصاحبه عمیق ساختاریافته است. مشارکت‌کنندگان پژوهش، شامل ۱۴ نفر از خبرگان حوزه فرهنگ عمومی بودند. پس از انجام ۱۴ مصاحبه، عوامل اصلی و فرعی در مصاحبه‌های قبلی تکرار گردید و پژوهشگران به اشباع نظری رسیدند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مضمون در بستر نرم‌افزار maxqda بهره گرفته شد. نتایج این بررسی‌ها نشان می‌دهد که اگر سازمان‌ها و ارگان‌های دخیل در امر ارتقای سطح فرهنگ عمومی به وظایف خود درست عمل نمایند، افراد جامعه در سطوح مختلف به رشد و بالندگی عقلی، اخلاقی، دینی و اجتماعی می‌رسند و با درک صحیحی که از شرایط جامعه دارند، با نگاهی واقع‌بینانه با موضوعات اجتماعی و اقتصادی مواجه می‌شوند و آن‌ها را تحلیل می‌نمایند. بنابراین، نارضایتی‌های صنفی یا به‌وجود نخواهد آمد و یا این‌که مسیر درست، منطقی و قانونی خود را طی خواهند کرد.

کلیدواژه‌ها: فرهنگ عمومی، نارضایتی، اصناف، همدان

مهدی ورمزیار

* کارشناس ارشد مدیریت امنیت و اطلاعات، دانشگاه جامع علوم انتظامی امین، تهران، ایران.
nasimsahar1360@gmail.com
(نویسنده مسئول)

ابوالفضل پورمنافی

دانشیار مدیریت امنیت و اطلاعات، دانشگاه جامع علوم انتظامی امین، تهران، ایران.
a.pourmanafi@gmail.com

نوع مقاله: پژوهشی

صص: ۷۱-۸۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۸/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۲۸

شناسه دیجیتال (DOI):

10.22034/JPCS.2025.1281240.1371

◀ **استناد (ونکوور):** ورمزیار م. نقش فرهنگ عمومی در پیشگیری از بروز نارضایتی‌های صنفی: مطالعه موردی استان همدان. *مطالعات فرهنگی پلیس*، ۱۴۰۳؛ ۱۱(۴): ۷۱-۸۳

◀ **استناد (APA):** ورمزیار، م. (۱۴۰۳). نقش فرهنگ عمومی در پیشگیری از بروز نارضایتی‌های صنفی: مطالعه موردی استان همدان. *مطالعات فرهنگی پلیس*، ۱۱(۴)، ۷۱-۸۳

در استان همدان با مساحتی بیش از ۲۰ هزار کیلومتر مربع و جمعیتی بالغ بر ۱۷۵۸۲۶۸ نفر، تعداد تقریبی ۸۵۰۰۰ واحد صنفی در قالب ۴۹ اتحادیه در مرکز استان و به تعداد کم تر در ۹ شهرستان دیگر این استان فعالیت دارند (سرشماری نفوس و مسکن استانداری همدان، ۱۳۹۵). در نگاهی مبسوط تر، به واژه صنف، به گروه های صنفی دیگری می رسیم که نقش تعیین کننده ای در امنیت جامعه دارند. براین اساس، علاوه بر بازاریان و اصناف، صنف کارگران، صنف فرهنگیان، صنف پرستاران و ... نیز در جرگه این مبحث قرار می گیرند و از آن جا که بافت اجتماعی اصناف مذکور به گونه ای است که در کنار یک دیگر همچون تار و پود در هم تنیده اند، از این منظر موضوعات هر یک از آنها در دیگری اثرگذار بوده و قابل بررسی است؛ به نوعی که تعداد ۲۷۸۵۰۰ نفر کارگر قانونی بیمه شده، تعداد ۲۵۵۰۰ نفر فرهنگی، تعداد ۲۶۵۰ نفر پرستار در این استان نمونه آماری قابل توجهی است که در نگاه کلان به مفهوم صنف، رضایت مندی و یا ناراضیاتی آنها تکالیفی را برای نهادهای انتظامی و امنیتی این استان ایجاد می نماید.

گستره زندگی امروز بشر، ازدحام و تمرکز جمعیت در شهرهای بزرگ، تنوع اندیشه ها و نیازهای متنوع انسانی از یک سو و از سوی دیگر ناتوانی و ضعف دولت ها در کنترل یا پاسخ به مطالبات مردم، زمینه ساز بروز انواع ناراضیاتی های اجتماعی و بحران های اجتماعی و سیاسی شده است. به تعبیر دیگر، نیازها و خواسته های روزافزون مردم برای مسکن، غذا، ازدواج و نیازهای روزافزون روانی و اجتماعی و مطالبات سیاسی آنان، وقوع کنش ها و ناراضیاتی ها را ناگزیر ساخته است. به عقیده برخی صاحب نظران، افزایش ناراضیاتی های ناشی از احساس محرومیت نسبی موجب برانگیخته شدن توده های مختلف مردم برای راه اندازی کنش های خسونت آمیز می شود (پورمنافی و ثابتی، ۱۳۹۸: ۱۰۷).

همچنین امروز، نقش فرهنگ در برنامه ریزی ها، به خصوص برنامه ریزی شهری و منطقه ای پررنگ تر شده و برنامه ریزان شهری و منطقه ای نیز این ضرورت را دریافته اند و فرهنگ را در برنامه کار خود قرار داده اند، از این رو هر نوع برنامه ریزی شهری و منطقه ای باید بحث فرهنگ عمومی را در برنامه کار خود قرار دهد. فرهنگ، به عنوان یک عامل اصلی در برنامه ریزی، در آینده توسعه نقش و جایگاه مهمی را ایفا می کند که عدم توجه به آن در برنامه ریزی تأثیرات منفی زیادی برجای می گذارد (جعفری، ۱۳۹۲: ۱۲).

فرهنگ، مجموعه ای از اندیشه ها، باورها، سنت ها، آداب و ذخیره های فکری و ذهنی یک ملت، هنگامی به - عنوان «فرهنگ عمومی» شناخته می شود که اکثریت افراد جامعه، آن را بدون اجبار بپذیرند و مناسبات و روابط میان یک دیگر را براساس آن رقم بزنند. بنابراین، آنچه به گروه، قشر یا صنفی خاص اختصاص دارد، از فرهنگ عمومی خارج است؛ دوم، فرهنگ عمومی امری «غیر دستوری»، «غیر رسمی» و «دارای ضمانت اجتماعی» است که برخلاف «فرهنگ رسمی»، که از سوی آنها تعریف و ترویج می شود، بخشنامه ای است و در صورت لزوم با اجبار فیزیکی مورد پذیرش قرار می گیرد و یا مخالفت با آن مجازات حقوقی به دنبال دارد (جعفری، ۱۳۹۲: ۱۷).

ناراضیاتی عمومی یا ناراضیاتی اجتماعی به وضعیتی اطلاق می شود که عدم رضایت مردم از حاکمیت نظام دولتی و عوامل نهادهای متسبب به آن به یک مسئله شایع مبدل شده و بخش گسترده ای از شهروندان را شامل شود. عموماً، ناراضیاتی های اجتماعی به مانند آتشی زیر خاکستر، آماده شعله ور شدن است و به همین دلیل، از آنها به مثابه شرط لازم به منظور تحقق جنبش های اعتراضی و اولین عامل مهم در وقوع هر انقلاب یاد می شود (شیری، ۱۴۰۳: ۱۲). درخصوص کنش و ناراضیاتی های اجتماعی، نظریه های مختلفی ارائه شده است، از جمله نظریه لوبن^۱

(۱۹۶۰) که اظهار می‌دارد، با تجمع ازدحام‌آمیز افراد در یک مکان ناگهان نوعی ذهن جمعی شکل می‌گیرد که اغلب غیر منطقی و افراط‌گونه و خشونت‌آمیز است. به اعتقاد لوبن، این وضعیت موجب می‌شود تا افراد گردآمده در یک ازدحام اعتراض‌آمیز به گونه‌ای متفاوت از شرایط عادی و یا به گونه‌ای متفاوت از زمانی که آن‌ها تنها هستند، رفتار نمایند (امیری و نفاوی، ۱۳۹۵: ۵۷-۵۶). به علاوه، هوفر^۱ (۱۹۸۱) در نظریه همگرایی معتقد است که همه افراد شرکت‌کننده در یک کنش بحران‌آفرین، صرف‌نظر از وجوه افتراقی که از حیث هوش، شخصیت، اقتصاد و ... دارند، دارای یک یا چند ویژگی مشترک برجسته هستند که موجب پیوستگی آنان می‌شود. به باور آنان، در موقعیت‌های گروهی، کنترل افراد گروه به رهبر گروه منتقل می‌شود. به همین سبب، آنان آزادانه و بدون احساس گناه مبادرت به انجام رفتارهای مخل امنیت عمومی می‌نمایند (امیری و نفاوی، ۱۳۹۵: ۵۷). به همین صورت، در نظریه فردیت‌زدایی انسان‌های زیمباردو^۲ (۱۹۸۷)، وقتی که در گروه معترض فرض می‌شوند، فردیت خود را از دست می‌دهند و بر اثر آن ممکن است مبادرت به کنش‌های غیر قابل توجیه نمایند. احساس گمنامی، پخش مسئولیت و ایجاد برانگیختگی شدید، از جمله مهم‌ترین عواملی هستند که موجب فروکش کردن مهار شخص می‌شوند و اعضای گروه معترض را برای انجام رفتارهای خشن برمی‌انگیزانند. همچنین، تد رابرت گر^۳ براساس نظریه ناکامی-پرخاشگری نظریه جدیدی تحت عنوان «محرومیت نسبی» ارائه کرد که از آن طریق به تبیین شورش‌ها و آشوب‌های شهری پرداخت. بر اساس دیدگاه گر، پیش‌شرط لازم برای بروز رفتارهای خشونت‌آمیز جمعی شهری، وجود محرومیت نسبی است که می‌توان آن را به عنوان احساس وجود اختلاف بین میزان توقعات و امکانات تعریف کرد (الیاسی، ۱۳۹۸: ۱۲).

مهمترین شیوه‌های نارضایتی و اعتراض در اصناف و تأثیرات اجتماعی آن و اتخاذ برخی شیوه‌های غیر اصولی

در جهت دست‌یابی به خواسته‌ها و مطالبات این قشر، تهدیدی جدی محسوب می‌گردد، از قبیل:

- ۱ - مسدود ساختن خیابان و جاده و ایجاد بار ترافیکی،
- ۲ - انجام تحرکات ایذایی و تخریبی،
- ۳ - برگزاری تجمع و سردادن شعارهای صنفی و سیاسی علیه مدیران و مسئولین،
- ۴ - انسداد محورهای اصلی و ترانزیت،
- ۵ - درگیری فیزیکی، سنگ‌پرانی و پرتاب اشیاء فلزی به سمت مسئولین، مأمورین انتظامی و خودروهای عبوری،
- ۶ - تجمع و شکستن شیشه‌ها، آتش‌زدن لاستیک و نصب پلاکارد تخریبی،
- ۷ - ضرب و شتم مأمورین و عوامل انتظامی و حتی مدیران مربوط،
- ۸ - سرازیر شدن اعتراضات صنفی به خارج از محیط‌های کاری در پی عدم حصول نتیجه از سوی مسئولین، مدیران، کارفرمایان و ... جهت بروز خواسته‌ها و یا طرح شکایات آن‌ها به مراکز استان‌ها،
- ۹ - تجمع در مقابل مراکز اداری و وزارت‌خانه‌ها، همچون وزارت کار، تأمین اجتماعی، استانداری، فرمانداری، دادگستری، وزارت صنایع، دفتر ریاست جمهوری، مجلس و حتی دفتر مقام معظم رهبری (پورمنافی و ثابتی، ۱۳۹۸: ۶۲).

ایجاد نارضایتی در اصناف تبعاتی دارد: الف) این قشر از جامعه، اصلی‌ترین سرمایه آن جامعه به‌شمار می‌آیند و در صورتی که از مدیریت و شرایط کشور خود ناراضی باشند، شاید در کوتاه‌مدت این نارضایتی تنها به صورت لفظی و گاهی با اغتشاشات خود را نشان دهد، اما در بلندمدت به ازدست‌رفتن سرمایه انسانی کشور منجر می‌شود؛ برای مثال، بسیاری از مردم به دلیل نارضایتی و عدم رسیدگی به مشکلات‌شان، ممکن است از کشور خارج شوند و به مرور این نوع مهاجرت‌ها، افزایش و جمعیت

2- Hoofer

2- Zimbardo

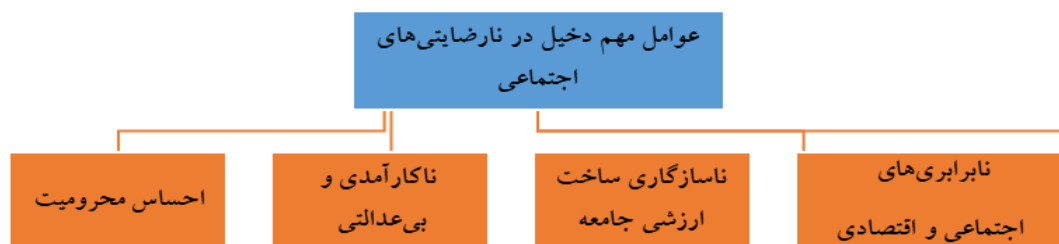
3- Ted- Robert- Gar

در پاره‌ای موارد نابرابری‌های اجتماعی به‌طور مستقیم و غیر مستقیم موجب پیدایش خشونت گردند. نگارنده در این مقاله به‌دنبال این است که «نقش فرهنگ عمومی در پیشگیری از بروز نارضایتی‌های صنفی در استان همدان چیست؟»

روش پژوهش

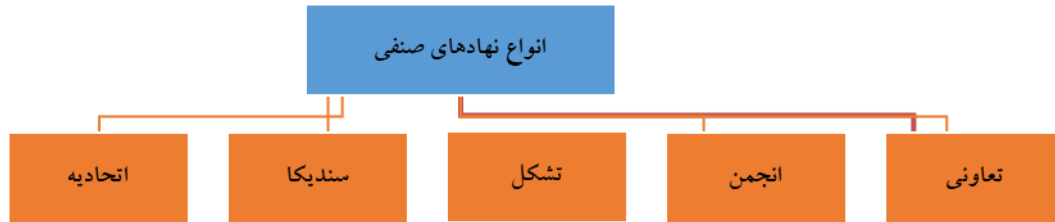
این پژوهش از نظر هدف، کاربردی، از لحاظ روش، کیفی و از لحاظ گردآوری داده‌ها، میدانی از طریق مصاحبه عمیق ساختاریافته است. مشارکت‌کنندگان پژوهش شامل، خبرگان حوزه فرهنگ عمومی و به‌تعداد ۱۴ نفر بودند. بعد از انجام ۱۴ مصاحبه، عوامل اصلی و فرعی در مصاحبه‌های قبلی تکرار می‌شد و پژوهشگران به اشباع نظری رسیدند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مضمون در بستر نرم‌افزار maxqda بهره گرفته شد. این پژوهش فرماندهان انتظامی استانی و شهرستان‌های تابعه و همچنین کارکنان پلیس اطلاعات، پیشگیری، معاونت عملیات، فتا، یگان ویژه و یگان امداد را شامل می‌شود. در حوزه برون‌سازمانی نیز مجموعه‌های استانداری، اداره کل فرهنگ و ارشاد، اداره کل آموزش و پرورش، صدا و سیما، سازمان تبلیغات اسلامی، مدیریت حوزه‌های علمیه در استان و شهرستان‌های تابعه دخیل بودند. در ضمن، استان همدان با مساحت ۱۹۴۹۳ کیلومتر مربع و ۱۷۳۸۲۳۴ نفر جمعیت و ۱۰ شهرستان به‌عنوان قلمرو مکانی پژوهش انتخاب گردید. در شکل زیر، عوامل مهم دخیل در نارضایتی‌های اجتماعی قابل مشاهده هستند:

پویای کشور کاهش یابد. ب) نوع دیگر پیامدهای این نارضایتی و اعتراضات آن است که اگر به شکایت‌های اصناف و نارضایتی‌های آنان توجه نشود و برای آن گامی برداشته نشود، نمی‌توان از آن‌ها انتظار داشت که در مواقع حساس و ضروری در صحنه حاضر شوند و خود را همراه و همگام کشور بدانند. بنابراین، هر نوع فعالیت و اقدامی که در کشور صورت می‌گیرد باید رفاه این قشر نیز در نظر گرفته شود، زیرا همان‌طور که بیان شد، اصناف از اصلی‌ترین سرمایه‌های یک کشور هستند و در صورتی که این بخش از جامعه نادیده گرفته شود، با گذشت زمان و در بلندمدت، امنیت اقتصادی - اجتماعی کشور از بین می‌رود و شاهد سلطه بیگانگان بر کشور خواهیم بود. باید اذعان نمود که هنوز حس عدالت‌خواهی و مساوات در رأس همه مطالب قرار داشته و یکی از آرمان‌های جامعه اعتقاد به عدالت و مساوات است. اما، باید اظهار داشت که اجابت انتظارات مردم در کلیه زمینه‌ها امر مشکلی است، ولی از سوی دیگر، تأخیر در اجابت خواسته‌های مردم در زمینه عدالت و برابری، آنان را بیشتر ناراضی نموده و اعتقاد آنان را به وجود بی‌عدالتی و نابرابری راسخ‌تر می‌نمایند. به این ترتیب، ملاحظه می‌شود که با توجه به وسعت و دامنه عدالت‌خواهی و برابری هر وقت در گوشه و کنار اجتماع، تبعیض و نارضایتی مشاهده گردد و یا این‌که افرادی بدون استحقاق مورد تبعیض و بی‌عدالتی قرار گیرند و یا برای عده‌ای بی‌جهت موانعی به‌وجود آید، فرد، افراد یا جامعه به جنب‌وجوش آمده که این مبارزه، گاه به‌صورت خشونت، اعتراض و یا اقدامات آرام است و گاه به‌صورت عصیان و شورش نمایان می‌گردد. بنابراین، ممکن است که

شکل ۱- عوامل مهم دخیل در نارضایتی‌های اجتماعی براساس، امیری و نفاوی (۱۳۹۵: ۶۲)

در زیر نیز انواع نهادهای صنفی آمده‌اند:

شکل ۲- انواع نهادهای صنفی براساس، امیری و نفاوی (۱۳۹۵: ۳۵)

تبعیض یا به‌دست‌آوردن منافی که به خطر افتاده است، به نارضایتی و یا اعمالی نظیر آن مبادرت می‌نماید. عوامل بروز نارضایتی‌های صنفی در زیر آمده است:

نارضایتی‌های اجتماعی وقتی مستقیماً موجب پیدایش خشونت می‌گردند که فرد یا گروه خاصی مورد تبعیض یا توهین قرار گرفته و یا منافع آن‌ها به خطر افتاده باشد. در این صورت، چنین فرد یا گروهی برای رفع توهین یا

شکل ۳- بروز نارضایتی‌های صنفی براساس، امیری و نفاوی (۱۳۹۵: ۶۵)

یافته‌ها

نارضایتی‌های صنفی در استان همدان در بازه زمانی ۱۴۰۰ - ۱۴۰۲ در چند مورد مهم و اصلی دسته‌بندی می‌گردند که در جداول زیر به آن‌ها اشاره شده است:

جدول ۱- ناراضیاتی های سال ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ استان همدان طبق بولتن شماره ۱۶ دفتر معاونت سیاسی استانداری همدان، (۱۴۰۲: ۲۰)

ردیف	شهرستان	بازه زمانی	نوع ناراضیاتی					
			فرهنگی	اجتماعی	کارگری	دانشجویی	اقتصادی	صنفی
۱	همدان	سال ۱۴۰۰	۳	۵	۳	۶	۴	۳
		سال ۱۴۰۱	۵	۷	۵	۸	۶	۵
		سال ۱۴۰۲	۵	۹	۵	۸	۵	۵
۲	ملایر	سال ۱۴۰۰	۱	۴	۴	۳	۴	۲
		سال ۱۴۰۱	۳	۶	۶	۵	۶	۴
		سال ۱۴۰۲	۴	۶	۴	۳	۲	۵
۳	نهاوند	سال ۱۴۰۰	۲	۴	۳	۰	۳	۲
		سال ۱۴۰۱	۴	۱	۲	۲	۲	۴
		سال ۱۴۰۲	۴	۶	۵	۰	۴	۳
۴	تویسرکان	سال ۱۴۰۰	۱	۳	۴	۰	۴	۳
		سال ۱۴۰۱	۱	۲	۳	۲	۵	۳
		سال ۱۴۰۲	۳	۵	۶	۲	۶	۵
۵	کبودرآهنگ	سال ۱۴۰۰	۲	۲	۱	۰	۱	۲
		سال ۱۴۰۱	۴	۱	۱	۰	۳	۴
		سال ۱۴۰۲	۵	۴	۳	۲	۵	۲
۶	بهار	سال ۱۴۰۰	۰	۳	۴	۰	۴	۱
		سال ۱۴۰۱	۲	۵	۲	۲	۳	۱
		سال ۱۴۰۲	۱	۵	۶	۲	۶	۳
۷	اسدآباد	سال ۱۴۰۰	۱	۴	۲	۲	۳	۱
		سال ۱۴۰۱	۰	۲	۴	۰	۱	۳
		سال ۱۴۰۲	۳	۶	۴	۴	۲	۱
۸	رزن	سال ۱۴۰۰	۰	۲	۳	۰	۲	۱
		سال ۱۴۰۱	۲	۴	۴	۲	۴	۳
		سال ۱۴۰۲	۱	۲	۲	۳	۴	۱
۹	فامنین	سال ۱۴۰۰	۰	۳	۲	۰	۳	۲
		سال ۱۴۰۱	۲	۵	۳	۲	۲	۰
		سال ۱۴۰۲	۲	۵	۴	۲	۵	۴
۱۰	درگزین	سال ۱۴۰۰	۱	۱	۲	۱	۴	۲
		سال ۱۴۰۱	۰	۲	۴	۳	۵	۴
		سال ۱۴۰۲	۳	۳	۴	۳	۶	۴
مجموع	استان	سال ۱۴۰۰	۱۱	۳۱	۲۸	۱۲	۳۲	۱۹
		سال ۱۴۰۱	۲۳	۳۵	۳۴	۲۶	۳۷	۳۱
		سال ۱۴۰۲	۳۱	۵۱	۴۳	۲۹	۴۵	۳۳

لازم به ذکر است که مصادیق موضوعات مذکور به صورت اهم موارد زیر هستند:

- ۱- فرهنگی: نارضایتی فرهنگیان و دانش‌آموزان.
 - ۲- اجتماعی: نارضایتی کارمندان دولتی، اهالی روستا یا ساکنان یک منطقه خاص.
 - ۳- کارگری: نارضایتی اقشار کارگری در گروه‌های مختلف.
 - ۴- دانشجویی: نارضایتی دانشجویان دانشگاه‌های دولتی، نیمه‌دولتی، آزاد و ...
 - ۵- اقتصادی: نارضایتی شهروندان در موضوعات افزایش قیمت و تورم.
 - ۶- صنفی: نارضایتی کسبه و متصدیان واحدهای صنفی.
- نخستین گام در جهت افزایش سطح فرهنگ عمومی، تقویت بنیان‌های فکری و فرهنگی است، در این راستا پرداختن به محورهای اصلی فرهنگ عمومی و تقویت بنیه خاستگاه‌های اصلی آن نظیر آموزش و پرورش، مطبوعات، صدا و سیما، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، فضای

مجازی و حوزه‌های علمیه به‌عنوان راهکارهای اجرایی افزایش سطح فرهنگ عمومی مطرح شد و در این میان تأکید بر نقش جوانان و توجه ویژه به این قشر از سوی غالب کارشناسان جالب توجه بود. نتایج حاصل از انجام پژوهش نشان داد که جمعا ۱۵۸ رمز قابل استخراج هستند. این رموزها جمعا دارای فراوانی تکراری برابر با ۳۹۶ بار در ۱۴ مصاحبه انجام شده‌اند. نتایج این بررسی‌ها نشان می‌دهد که موضوع نارضایتی‌های صنفی فارغ از منشأ اصلی نارضایتی به‌وجود آمده، با تقویت شئون مختلف فرهنگ عمومی می‌تواند توانایی مسئولان استانی و شهرستانی را درخصوص کنترل و پیشگیری از نارضایتی‌ها به حداکثر برساند و همچنین هزینه‌های تحمیلی به کشور را به کم‌ترین سطح، تنزل دهد و در بسیاری از موارد از بروز نارضایتی‌های صنفی و شکل‌گیری تجمعات اعتراضی پیشگیری نماید. در زیر، سازمان‌ها و ارگان‌های دخیل در امر ارتقای سطح فرهنگ عمومی قابل مشاهده‌اند:

شکل ۴- سازمان‌ها و ارگان‌های دخیل در امر ارتقای سطح فرهنگ عمومی براساس، امیری و نفاوی (۱۳۹۵: ۶۵)

در جدول زیر (۲)، وظایف در نظر گرفته شده برای سازمان‌های دخیل در امر ارتقای سطح فرهنگ عمومی که منجر به پیشگیری از بروز نارضایتی‌های صنفی می‌گردد، مشخص شده است:

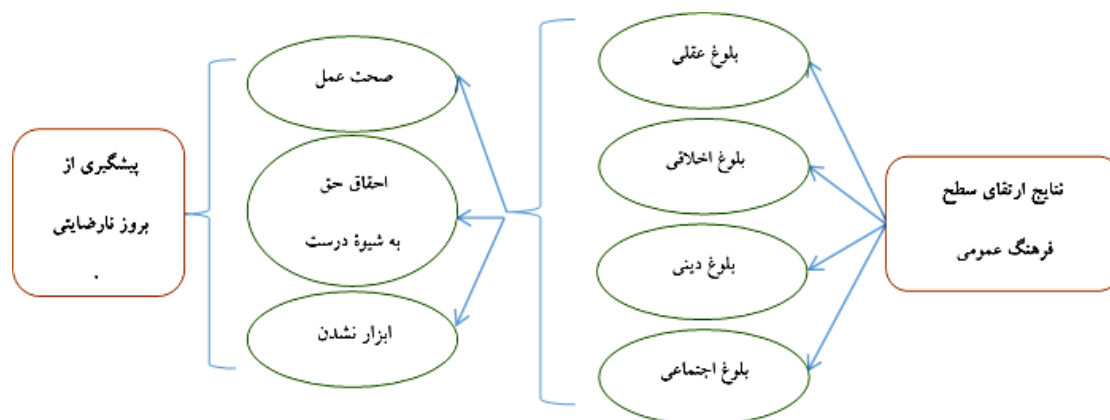
جدول ۲- وظایف در نظر گرفته شده برای سازمان‌های دخیل در امر ارتقای سطح فرهنگ عمومی

سازمان یا ارگان مربوط	وظایف در نظر گرفته شده
اداره کل آموزش و پرورش	۱- تأکید بر رسالت تربیتی - علمی مراکز آموزشی و تربیت همراه با آموزش و تقدم امور تربیتی در آموزش و پرورش ۲ - به‌کارگیری شیوه‌های آموزشی جدید مبتنی بر پرورش اندیشیدن درست، منطقی و آزاد ۳- توجه به تربیت فردی و خانوادگی دانش‌آموزان ۴- توجه و برنامه‌ریزی برای تربیت سیاسی- اجتماعی دانش‌آموزان ۵- پاسخ منطقی به سؤالات و ابهامات دانش‌آموزان و ایجاد روحیه پرسش‌گری ۶- تقویت و اهتمام به آموزش مربیان پرورشی و معلمان ۷- لزوم هماهنگی در فعالیت‌های تربیتی مدارس کشور ۸- توجه به نهاد خانواده و ارتباط مستمر بین مدرسه و خانواده از طریق انجمن اولیا و مربیان ۹- برنامه‌ریزی مناسب برای غنی‌سازی اوقات فراغت دانش‌آموزان و گسترش فعالیت‌های فوق برنامه مدارس ۱۰- تقویت مراکز مشاوره و راهنمایی دانش‌آموزان ۱۱- توجه به امر ورزش مدارس ۱۲- تقویت تشکلهای دانش‌آموزی در مدارس
دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی	۱- اهتمام به امر آموزش و پژوهش در علوم انسانی ۲- بهره‌گیری هرچه بیشتر از مشارکت دانشجویان و اساتید در تولید و اجرای برنامه‌های فرهنگی ۳- ایجاد نظام برنامه‌ریزی، نظارت و ارزیابی فرهنگی و اجتماعی در دانشگاه‌ها ۴- توجه کافی به حل موضوعات با رجوع به معارف دینی و آراء و دیدگاه‌های حضرت امام خمینی (ره) و رهبر معظم انقلاب اسلامی ۵- اهتمام به تأمین نیازهای فرهنگی و تقویت علمی اساتید ۶- اهتمام به تعامل افکار و تبادل آرا با تمسک به روش‌های منطقی ۷- گسترش زمینه‌های ارتباطی دانشگاه‌ها با دستگاه‌ها و سازمان‌های فرهنگی ۸- قانون‌مند کردن فعالیت‌های فرهنگی - اجتماعی و پشتیبانی مادی و معنوی از فعالیت‌های اجتماعی ۹- تربیت نسل انقلابی و اسلامی
اداره کل ورزش و جوانان	۱- آشناساختن جوانان به افکار، آراء و دیدگاه‌های حضرت امام خمینی (ره) و مبانی انقلاب اسلامی ۲- تعمیق بینش جوانان در مواجهه علمی با فرهنگ‌ها و مظاهر تمدن و تبادل و اشاعه فرهنگی ۳- ایجاد اشتغال برای جوانان ۴- ایجاد شرایط لازم برای ازدواج جوانان ۵- اهتمام نسبت به معرفی منابع اصیل فرهنگی اسلام و ایران به جوانان ۶- تشویق جوانان نسبت به موضوع اسلام‌شناسی و ایران‌شناسی در مراکز علمی و دانشگاهی و هدایت تلاش‌های آنان در حوزه فرهنگ و تمدن اسلامی ۷- نیازسنجی و بررسی تقاضای جوانان و پاسخ‌گویی مناسب به آن از طریق ارائه الگوسازی مناسب ۸- تقویت تفکر و تعقل و قدرت نقادی و انتخاب در عرصه تلاقی و تعارض افکار ۹- فراهم آوردن امکان حضور فعال و مشارکت جوانان در برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی ۱۰- نشاط‌آفرینی فرهنگی از طریق ایجاد و گسترش تسهیلات ورزشی و پرورش روح و جسم ۱۱- معرفی هنر اصیل و سازنده به جوانان ۱۲- گسترش مراکز مشاوره و راهنمایی جوانان ۱۳- فراهم ساختن شرایط و امکانات کافی برای مطالعه و تحقیق ۱۴- اصلاح نگرش جامعه مبنی بر اعتماد و باورداشتن به توانایی‌ها و شایستگی‌های نسل جوان ۱۵- تلاش در جهت آشناساختن جوانان با جنبه‌های مثبت فرهنگی اقوام، ملت‌ها و تمدن‌ها و وجوه اشتراک و افتراق آن‌ها با فرهنگ خودی

ادامه جدول ۲- وظایف در نظر گرفته شده برای سازمان‌های دخیل در امر ارتقای سطح فرهنگ عمومی

وظایف در نظر گرفته شده	سازمان یا ارگان مربوط
۱- تبیین مبانی نظام جمهوری اسلامی در ابعاد اقتصادی، سیاسی، اخلاقی و ... در سخنرانی‌های عمومی و مذهبی ۲- پاسخ‌گویی به شبهات دینی و اعتقادی مردم، به‌ویژه جوانان ۳- تلاش در جهت ترویج فرهنگ فراگیر اسلام و مقابله با خرافات ۴- تنظیم نظام آموزشی حوزه و تقویت تحقیقاتی آن متناسب با نیازهای فرهنگی کشور ۵- تربیت نیروی انسانی متخصص متناسب با اهداف انقلاب و نظام ۶- توجه بیشتر به وحدت حوزه و دانشگاه ۷- اهتمام به جذب هر چه بیشتر نخبگان فکری در حوزه‌های علمیه ۸- برنامه‌ریزی برای ارتباط مستقیم با سطوح مختلف جامعه ۹- توجه بیشتر به روش‌های کارآمد و نوین تبلیغ و ارشاد به‌وسیله حوزه‌های علمی ۱۰- آسیب‌شناسی تبلیغات دینی و به‌روزرسانی شیوه‌های تبلیغ متناسب با مقتضیات جامعه ۱۱- تنقیح دستاوردهای فرهنگی جوامع بشری و استفاده از نتایج قابل انطباق با اصول و ارزش‌های اسلامی ۱۲- تقویت کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد ۱۳- توجه به علوم انسانی با نگاه اسلامی ۱۴- نیازسنجی مخاطبان و توزیع متناسب برنامه‌ها ۱۵- اولویت‌بخشیدن به اصل مهم پاسخ‌گویی منطقی و با سعه صدر به پرسش‌ها و ابهامات	سازمان تبلیغات اسلامی و حوزه‌های علمیه
۱- تلاش در جهت برقراری عدالت اجتماعی در استفاده از خدمات عمومی فرهنگی ۲- ایجاد زمینه‌های رشد کمی و کیفی آثار و خدمات فرهنگی و بهره‌گیری از فناوری مناسب روز و پویاسازی و فعال کردن عناصر فرهنگ ۳- سازمان‌دهی و هماهنگ‌کردن فعالیت‌های فرهنگی نهادها و دستگاه‌های فرهنگی ۴- ارزیابی و بازخوردگیری از فعالیت‌های فرهنگی در بخش‌های مختلف و تقویت نقاط مثبت و اصلاح نقاط ضعف ۵- فراهم‌آوردن امکانات لازم و بهینه از خدمات فرهنگی برای عموم مردم ۶- احیا و حمایت از نهادهای فرهنگی مردمی ۷- ایجاد زمینه‌های مناسب برای شناسایی و هدایت استعدادها و حمایت از خلاقیت‌های انسانی و کوشش برای شکوفاشدن روحیه ابداع هنری و نوآوری در حوزه‌های مختلف ۸- افزایش شناخت و مطالعه دقیق در زبان، تاریخ، جغرافیا، آداب و رسوم اسلامی و ایرانی و آگاهی از روحيات و گرایش‌ها و باورهای مردم بومی برای برنامه‌ریزی فرهنگی مبتنی بر واقعیت‌ها ۹- توجه به اهمیت و نقش ابزارهای هنری و به‌کارگیری شیوه‌ها و بیان هنری در ترویج مفاهیم و معارف اسلامی، ایرانی و تعمیق و اصلاح فرهنگ عمومی ۱۰- ارائه و معرفی الگوهای مناسب برای آحاد جامعه ۱۱- گسترش فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر ۱۲- به‌کارگیری و هم‌تأپوری نیروهای مؤمن و متعهد آموزش‌دیده فرهنگی ۱۳- استفاده از ظرفیت‌های مردمی برای رسیدگی به مشکلات فرهنگی ۱۴- کمک به نهادهای مردمی برای فعال‌شدن در مسائل فرهنگی و فکری ۱۵- تقویت مراکز فرهنگی و هنری و کمک به افزایش تولیدات این مراکز	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی
۱- هماهنگی در تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی فرهنگی با بخش‌های فرهنگی جامعه ۲- تقویت ارتباط مناسب و مکمل بخش‌های فرهنگی جامعه با مردم ۳- بهره‌گیری از نظریه‌ها و تجربیات مسئولان امور فرهنگی و هنری و ارتباط جمعی ۴- ارتقای‌بخشیدن کیفیت محتوایی کلیه برنامه‌های صدا و سیما با ارتباط جدی و عمیق با اساتید ۵- ایجاد زمینه‌های مناسب برای بهره‌گیری مطلوب فرهنگی و هنری از اوقات فراغت ۶- تقویت مراکز خبری با بهره‌گیری از دانش فنی جدید و انتخاب شیوه‌های مؤثر و متنوع تبلیغاتی ۷- تلاش در جهت تبیین و تعمیق‌بخشیدن به ایمان مذهبی مخاطبان با بهره‌گیری از بهترین ابزارهای هنری در کلیه برنامه‌های صدا و سیما ۸- به‌کارگیری ابزارهای نوین و فناوری جدید در تهیه برنامه‌های صدا و سیما و افزایش سطح تولیدات ۹- افزایش پوشش جغرافیایی صدا و سیما	اداره کل صدا و سیما

نتایج ارتقای سطح فرهنگ عمومی و پیشگیری از بروز نارضایتی صنفی را در شکل زیر می‌توان مشاهده کرد:

شکل ۵- نتایج ارتقای سطح فرهنگ عمومی و پیشگیری از بروز نارضایتی صنفی

بحث و نتیجه‌گیری

احقاق حقوق خود را به‌دور از هرگونه تنش و یا حاشیه‌سازی دنبال خواهند نمود که نتیجه آن این است که نارضایتی‌های صنفی یا به‌وجود نخواهد آمد و یا این‌که مطالبه‌گری آن مسیر درست، منطقی و قانونی خود را طی خواهد کرد. با عنایت به این‌که موضوع مذکور متناسب با شرایط اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و آداب و رسوم استان همدان بررسی گردیده است، نتایج به‌دست آمده قابل تعمیم به استان‌هایی با شرایط مشابه است. جهت تحقق موارد مذکور و یافته‌های پژوهش که همان تعیین نقش و وظایف برای ارگان‌های دخیل در امر ارتقای سطح فرهنگ عمومی در جامعه است پیشنهاد می‌گردد:

(۱) استانداری همدان به‌عنوان مدیریت ارشد استان که نقش هماهنگ‌کننده دستگاه‌های دخیل در امر فرهنگ عمومی را دارد با تشکیل کارگروه تخصصی، جلسات منظم و با فواصل زمانی تعیین‌شده را برگزار و ضمن تعیین اهداف کوتاه‌مدت و میان‌مدت برای هر دستگاه، با مسئول‌سازی نهادهای مذکور برای انجام وظایف محول و دریافت بازخورد از کیفیت و چگونگی اجرای آن‌ها، بر روند این موضوع تا رسیدن به اهداف در نظر گرفته‌شده نظارت مستمر داشته باشد.

بر اساس الگوی بالا در این مقاله تلاش شد که نقش فرهنگ عمومی در پیشگیری از بروز نارضایتی‌های صنفی در استان همدان واکاوی شود. بنابراین، ابتدا دستگاه‌ها و ارگان‌هایی که در نهادهای‌سازی و برنامه‌ریزی جهت ارتقاء سطح فرهنگ عمومی در سطح جامعه نقش دارند، شناسایی و وظایف هر یک از این دستگاه‌ها مشخص گردید. براین اساس، مشخص شد که تقویت بنیه خاستگاه‌های اصلی فرهنگ عمومی نظیر آموزش و پرورش، مطبوعات، صدا و سیما، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، فضای مجازی و حوزه‌های علمیه به‌عنوان راهکار اجرایی افزایش سطح فرهنگ عمومی، موجب می‌شود تا افراد جامعه در سطوح مختلف به رشد و بالندگی عقلی، اخلاقی، دینی و اجتماعی رسیده و با درک صحیحی که از شرایط جامعه دارند، با نگاهی واقع‌بینانه با موضوعات اجتماعی و اقتصادی مواجه شده و آن را تحلیل نمایند. در چنین شرایطی افراد در هر صنف و رسته شغلی که قرار دارند، با بلوغ فکری و اخلاقی و با رشد عقلی و بالندگی اجتماعی و دینی که به آن دست یافته‌اند، در مواجهه با ناملایمات اجتماعی و اقتصادی که به‌صورت روزمره با آن سروکار دارند، به وظیفه اجتماعی و اخلاقی خود به‌درستی عمل خواهند نمود و چنان‌چه به دلایل ذکر شده در خلال مقاله، حقوق آن‌ها تضییع گردد، روش صحیح

۲) کارگروه مذکور در استانداری باید طرح‌ها و پروژه‌هایی که امکان و ظرفیت لازم برای افزایش و رشد تولیدات و فعالیت‌های فرهنگی را دارند، تعیین اولویت نماید. بنابراین، در این خصوص با اولویت‌بندی بعضی از طرح‌ها و پروژه‌ها طوری که به دیگر طرح‌ها آسیب وارد نشود، می‌توان گام اساسی برداشت.

۳) کارمندان، کارکنان، اساتید، روحانیون، دانشجویان، طلاب، دانش‌آموزان و تمام فعالان و تلاشگران و پژوهشگران عرصه فرهنگ، علم و دانش در تمامی بخش‌های اجتماعی و فرهنگی به‌عنوان طلایه‌داران این موضوع می‌توانند نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای در ارتقای سطح فرهنگی عمومی جامعه ایفا نمایند. براین‌اساس، ایجاد مشوق‌های مالی یکی از سازوکارهای مناسب جهت ایجاد انگیزه برای این اقشار درخصوص پرداختن به موضوع فرهنگ عمومی و ترویج آن است.

۴) جامعه استان همدان که لقب دارالمومنین را دریافت نموده، ارزش‌مدار و هنجارهای حاکم بر آن دارای نکات مثبت فراوان است. بنابراین، تکیه و بهره‌گیری از این ظرفیت بالا به‌ویژه از مجرای گروه‌های ارزشی، قشر متدین و هیأت‌های مذهبی در سطح جامعه در راستای ارتقای سطح فرهنگ عمومی اگر به‌درستی و به‌نحو مطلوب از آن استفاده گردد، اثرات قابل توجهی در این حوزه خواهد گذاشت.

۵) اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی به‌عنوان دبیر جلسات باید شرایطی فراهم نماید تا با بهره‌گیری خردمندان و عقلایی از نظرات صاحب‌نظران و کارشناسان، موجب کارایی بیشتر برنامه‌ها و فعالیت‌های تدارک دیده‌شده در این خصوص گردد. بنابراین، با تشکیل اتاق فکر و برگزاری جلسات مشورتی برای تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری با هدف بهبودبخشی به روند اجرایی موضوع این امر محقق می‌شود.

۶) از آن‌جا که در ترویج فرهنگ عمومی و نهادینه‌سازی آن در سطح جامعه، استفاده محدود از یک رسانه و محدودسازی در یک ابزار رسانه‌های دیداری و یا شنیداری موجب خواهد شد تا از تمام ظرفیت‌های موجود به‌درستی و کامل استفاده نگردد و در نتیجه انتظار دسترسی تمام و کمال و آسان به برنامه هدف‌گذاری‌شده، عملاً میسر نخواهد بود، پس باید بهره‌گیری از ابزار و تکنولوژی چندرسانه‌ای در دستورکار مسئولان صدا و سیمای مرکز استان قرار گیرد.

تقدیر و تشکر

در پایان لازم می‌دانیم که از توجه ویژه و زحمات کلیه مسئولان، فرماندهان، مدیران و اساتیدی که با صرف وقت به‌صورت دل‌سوزانه حقیر را در تدوین این مقاله یاری نمودند و نیز همکاران محترم فصلنامه مطالعات فرهنگی پلیس تقدیر و تشکر نمایم.

منابع

۱. آصفی، محمد مهدی. دنیای اسلام و تهاجم فرهنگی غرب، قم: دفتر تبلیغات اسلامی ۱۳۹۶.
<https://www.gisoom.com/book/11049903>
۲. افروغ، عماد، فرهنگ شناسی و حقوق شناسی تهران: فرهنگ و دانش ۱۳۹۸.
<https://www.gisoom.com/book/11875028>
۳. امیری، ابوالفضل؛ نفاوی حمید (۱۳۹۵) عملیات روانی و تأثیر آن بر اغتشاشات شهری
https://cmj.ihu.ac.ir/article_201963_2bb3824dc5142feca447df0fed64474e.pdf
۴. باهر، حسین (۱۳۹۵) رفتارشناسی جوانان معاصر.
<https://www.iranketab.ir/Images/ProductImages/Thumbs/198df93ec313450284bd478aae05ee41.jpg>
۵. فروتن، زهرا (۱۴۰۰) نظریه محرومیت نسبی و ماجرایی قطع ارتباطات مجازی و فیلترینگ.
<https://www.entekhab.ir/fa/news/708914/>

- <https://ivv5hpp.uni-muenster.de/u/pschnei/publ/lectnotes/Lubin-Tate.pdf>
16. Hoofer (1971). The Academy of Management Reviewp. 206-221 (16 pages) Published By: Academy of Management <https://www.jstor.org/stable/i303037>
 17. zimbaro (2019) The Theories of Deindividuation. http://scholarship.claremont.edu/cmcs_theses
 18. Ted Robert Gar (2018) . Why men rebel. https://www.google.com/search?sca_esv=8e242e0
 ۶. پورمنافی، ابوالفضل (۱۳۹۸). مطالعه و دسته‌بندی نقش فنون عملیات روانی در پیشگیری و کنترل تجمعات غیرقانونی در استان خراسان شمالی، فصلنامه دانش انتظامی خراسان شمالی، سال ششم، شماره ۲۱. <https://civilica.com/doc/140015>
 ۷. پورمنافی، (۱۳۹۷). نقش اشراف اطلاعاتی در امنیت پایدار مرزهای جمهوری اسلامی ایران؛ مطالعه موردی: مرزهای استان خراسان رضوی، فصلنامه علوم و فنون مرزی، دوره ۷، شماره ۳. <https://www.magiran.com/volume/103479>
 ۸. جعفریان، هادی؛ رستمی نجف آبادی، (حامد) جایگاه و نقش تربیت فرهنگی در قانون گرایی « مطالعات فرهنگی پلیس، سال دهم » کارکنان فراجا شماره ۱ پیاپی، ۳۶ <https://civilica.com/doc/1626931>
 ۹. خوش فر، (۱۳۷۹) بررسی مشارکت مردم در ایجاد، حفظ و گسترش امنیت اجتماعی تهران: ماهنامه اطلاعات سیاسی - اقتصادی، شماره ۱۴۴-۱۴۳. <http://ensani.ir/fa/article/journal-number/16034/>
 ۱۰. شیر، محمدحسین (۱۴۰۳). جرائم علیه امنیت در حقوق کیفری ایران. <https://civilica.com/doc/2064692>
 ۱۱. صلح‌چی، محمدعلی (۱۳۹۳) بررسی ماهیت حقوق همبستگی: حقوق جمعی یا مردمی. https://qjpl.atu.ac.ir/article_160_e9c44269f18b1affcfb7av0f80dvce62.pdf
 ۱۲. عمید، حسن (۱۴۰۰) فرهنگ فارسی عمید، تهران، انتشارات امیر کبیر. <https://img.abadis.ir/pages/dictionary/amid/Amid-Dictionary.webp>
 ۱۳. علامه جعفری (۱۳۹۳)، فرهنگ پیرو فرهنگ پیشرو <https://www.iranketab.ir/Images/ProductImages/rbfvabvcccf6470b9f40derafavd4dye.jpg>
 ۱۴. نوبری، فرزانه (۱۴۰۱) ماهنامه امنیت اقتصادی، دوره ۱۰ شماره ۵ سهم پائین مسکن اجتماعی برای اقشار آسیب‌پذیر. https://es.tesrc.ac.ir/article_203880.html
 15. Luben, A. (1960). Relative Lubin-Tate group laws.